

Udateret

SENDER

Emil Hannover

RECIPIENT

Johan Rohde

FACTS

Document type:

Letter

Language:

Dansk

Archive:

Den Hirschsprungeske Samling

TRANSCRIPTION

Kjære Rohde,

Deres Svar fra Italien bragte mig til at mindes en Bog, jeg en Gang bladede igjennem, og som har den Titel Italien wie es wirklich ist. Den handlede, som Deres Brev, om Italiens Nederdrægtighed, om Italienernes Slyngelagtighed, om Lopperne og den sure Vin og Tiggerne og de hæslige Kvinder. Tager jeg ikke fejl, hed Bogens Forfatter Nicolai, hvilket jeg sikkert for længst havde glemt, hvis ikke Bæreren af Navnet havde forekommet mig saa gnaven, at jeg selv, sammenlignende mig med ham, forekom mig at være det livsgladeste Menneske under Solen.

Se nu, kjære Nicolai, hverken hin Bog eller Deres Brev har overbevist mig om, at mine egne Øjne har taget fejl af Italien. Jeg var ikke dernede under de gunstigste Betingelser, min Kone var meget syg, og hendes Sygdom forstemte os begge. Alligevel

[i venstre margen:]

Har jeg givet Dem Adressen paa en paa ponte vecchio i Florents Boende Fotograf, som er meget billig med lidt havarerede Fotografier?

[2]

staaer den Rejse for mig som noget af det skønneste, jeg har oplevet, og jeg vilde ikke mellem min Ungdoms Erindringer undvære Mindet om den første Dag paa piazza d'herbe i Verona. Heller ikke indtrykket af Giustis Have samme Sted eller senere af Bobolis Have ved Florents, Vejen til Fiesole etc. vil nogensinde blive fortrængt af andre Indtryk, og skal jeg drømme om noget rigtig herligt,

ønsker jeg mig at sidde i Albergoet
i Fiesole og se ud over Florents og
Dalen og drikke den dejlige Monte-
pulciano. Og kommer der saa i
min Drøm et Par Lazzaroner,
som tigger, saa vil jeg tænke paa,
at det ikke er Lazzaronerne, der
er Italien, men at Italien er den
Luft, man indaander med sine
Lunger, og den skønne Natur og Kunst,
man ser med sine Øjne. Det kan
jo være ærgerligt at faa saadanne

[3]

Fornemmelser forstyrret af en Loppe,
men Herregud, det kan da bæres, og hele
Dagen er da ingen Loppe ved Appetit.
Jeg troer, De har været altfor
spændt med Forventninger, endvidere at
De har været uheldig med Vejr og Omgi-
velser e.l. og endelig, at De har mødt
med den vrang Forestilling, at Nord-
italien er Syden. Hvad der i Norditalien
er af tropisk Væxt, er jo kun lidet;
Haverne ved Verona og Firenze opfattes
jo af Befolkningen selv som noget
sjældent. I Rom begynder Landet
først at blive dejligt ud over visse
Punkter; ved Neapel er det endnu
dejligere, og endnu sydligere maa det
være over al Beskrivelse, hvis det da
er sandt, at Vejen til Sorrent kun
er en Forgaard til det egentlige Paradis.
Denne Paastand, at Kunsten dernede
er noget for sig, noget man maa søge
op som et Museum i en moderne
By, forstaaer jeg ikke. Jeg synes, Kunsten
aabenbarer sig paa Gader og Stræder, og

[4]

at der er ingen Steder, hvor den ikke
er. N.....d.....ingen Nej, jeg troer virkelig,

De er ved at blive blind af alt det
meget, De i det sidste Halvaar har
set. Ellers kan jeg ikke forklare mig,
at De kan finde Livet i S. Gemignano
eller Siena beslægtet med det i Hobro.
Naa, men vi ses jo snart, og
saa kan vi jo skændes videre og forklare
os bedre. Jeg kan jo nu være forberedt paa,
at De kommer hjem og fortæller,
at Dogepaladset er noget rent juks
i Sammenligning med Bethelskibet,
eller at i hvert Fald Nyhavn i
Dejlighed overtræffer over hundred
Gange den store Kanal i Venedig,
og at Knippelsbro i Sammenligning
med Rialto er den rene Poesi.
Med min Kones Helbred gaaer det
atter nedad, mit eget er heller ikke
for godt. Willumsen har jeg set nogle
Gange. Slott-Møllers skal være komne
til Byen. Høstudstillingen er uhyre tarvelig
jeg længes forfærdelig meget efter Dem, og
min Kone og jeg sender Dem hjærtelige
Hilsener. Deres hengivne Emil Hannover

Har is, jemt den Adrenen par en par parte vecchio - Florent.
bort fotograf. som er meget billig med lidt havnede fotografier?

Kjære Rohde,

2
Deres Brev fra Italien bragte mig
til at minde en Bog, is en gang
blafede igennem, og som har den Titel
Italien wie es wirklich ist. Den handlede,
som Deres Brev, om Italiens Nederdrægtig-
hed, om Italienernes Slægdelagtighed,
om Lopperne og den sure Vin og
Tiggerne og de høstlige Kvinder. Tager
is ikke fejl, her Bogens Forfatter
Nicolai, hvilket is sikkert forlængst
hadt glemt, hvis ikke Bæren af
Navnet havde forekommet mig saa
næsen, at is selv, sammenlignende
mig med ham, fandt mig at være
det livsfuldeste Menneske under
Solen.

Se nu, kjære Nicolai, hverken min
Bog eller Deres Brev har overbevist
mig om, at mine egne Ofte har
taget fejl af Italien. Is var ikke
denne under de gunstigste Betingelser,
min Kone var meget syg, og hendes
Sagssom forstodte os begge. Alligevel

staaer den Rejse for mig som noget
af det skjønneste, jeg har oplevet, og
jag vilde ikke anse min Ulykkes
Erindringer mindre minst om
den første Dag paa piavezza d'herbe
i Verona. Heller ikke Lusthygget af
Giustis Have samme Sted eller senere
af Bobolis Have ved Florents, Vejen
til Fiesole etc. vil nogensinde blive
fortrængt af andre Lusthygter, og skal
jag drømme om noget rigtig herligt,
ønsker jeg mig at sidde i Albergotto
i Fiesole og se ud over Florents og
Dalen og drikke den dejlige Monte-
puleiano. Og kommer der saa i
min Drøm et Par Lazzaroner,
som kigger, saa vil jeg tænke paa,
at det ikke er Lazzaronerne, der
er Italien, men at Italien er den
Luft, man indsaater med sine
Lunger, og den skjønneste Natur og Kunst,
man ser med sine Øjne. Det kan
jo være ærgerligt at faa saadanne

Fornemmelser forstyrede af en Lappe,
men Herregård, det kan da bæres, og hele
Dagen er da ingen Lappe ved Appetit.

Jeg tror, De har været allfor
spændt med Forventninger, endvidere at
De har været uheldig med Veje og Omgi-
velser e.l. og endelig, at De har mødt
med den vrang Forestilling, at Nord-
italien er Syden. Hvad der i Nord-italien
er af tropisk Væst, er jo kun lidt;
Mancina ved Verona og Firenze opfattes
jo af Befolkningen selv som noget
sjældent. I Rom begynder Landet
først at blive dejligt ud over visse
Punkter; ved Neapel er det endnu
dejligere, og endnu sydligere man det
være over at Beskrivelser, hvis det da
er sandt, at Vejen til Sorrent kun
er en Forgaard til det egentlige Paradis.

Dere Paastand, at Künsten dermed
er noget for sig, noget man man søge
op som et Museum i en moderne
By, fortaaler jeg ikke. Jeg synes, Künsten
aabenbarer sig paa Gader og Stræder, og

at der er ingen Steder, hvor den ikke
 er. ~~Meddelende~~ Nej, jeg troer virkelig.
 De er vel at blive blind af alt det
 meget, De i det sidste Halvaar har
 set. Ellers kan jeg ikke forklare mig,
 at De kan finde Livet i S. Genignano
 eller Siena beslegtet med det i Hobro.

Naa, men vi ses jo snart, og
 saa kan vi jo skæntes videre og forklare
 os bedre. Jeg kan jo ^{nu} være forberedt paa,
 at De kommer hjem og fortæller,
 at Dogepaladset er noget rent jules
 i Sammenligning med Bethelskibet,
 eller at i hvert fald Nyhavn i
 Døjlighed overtræffer over hundert
 Gange den store Kanal i Venedig,
 og at Kriippelsbro i Sammenligning
 med Rialto er den rene Poesi.

Med min Kones Helbred gaaer det
 alt for nedad, mit eget er heller ikke
 for godt. Willimssen har jeg set nogle
 Gange. Slott-Møllers skal være kommen
 til Bogen. Høsttøjstillingen er i høje Maader
 og længe forfærdelig meget efter Dem, og
 min Kone og jeg sender Dem hjertelig
 Hilsener. Deres hengivne Emil Marmors